

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 14. septembra 2016*

„Pritožba — Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Evropski trg jekla za prednapenjanje — Globe — Izračun zneska glob — Smernice o načinu določanja glob iz leta 2006 — Točka 35 — Neomejena sodna pristojnost — Obveznost obrazložitve — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 47 — Pravica do učinkovitega pravnega sredstva v razumnem roku“

V zadevi C-519/15 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 25. septembra 2015,

Trafilerie Meridionali SpA s sedežem v Pescari (Italija), ki jo zastopata P. Ferrari in G. Lamicela, odvetnika,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopajo V. Bottka, G. Conte in P. Rossi, agenti, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi A. Arabadjiev, predsednik senata, J.-C. Bonichot in E. Regan (poročevalec), sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: italijanščina.

Sodbo

- 1 Družba Trafileries Meridionali SpA (v nadaljevanju: Trame) s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 15. julija 2015, Trafileries Meridionali/Komisija (T-422/10, EU:T:2015:512, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Splošno sodišče delno zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti in spremembo Sklepa Komisije C(2010) 4387 final z dne 30. junija 2010 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/38344 – Jeklo za prednapenjanje), kakor je bil spremenjen s Sklepom Komisije C(2010) 6676 final z dne 30. septembra 2010 in s Sklepom Komisije C(2011) 2269 final z dne 4. aprila 2011 (v nadaljevanju: sporni sklep).

Pravni okvir

- 2 V Smernicah o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe (ES) št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice iz leta 2006), je v zvezi z „nezmožnostjo plačila“ določeno:
„35. V izjemnih primerih lahko Komisija na zahtevo podjetja v posebnih socialnih in ekonomskih okoliščinah upošteva njegovo nezmožnost plačila. Na podlagi tega pa ne bo odobrila nobenega zmanjšanja globe samo zaradi ugotovitve, da je podjetje v neugodnem ali slabem finančnem stanju. Zmanjšanje se lahko odobri samo na podlagi objektivnih dokazov, da bi naložitev globe pod pogoji, določenimi v teh smernicah, nepopravljivo ogrozila gospodarsko sposobnost preživetja zadevnega podjetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso svojo vrednost.“

Dejansko stanje

- 3 Sektor, na katerega se nanaša ta zadeva, je sektor jekla za prednapenjanje (v nadaljevanju: JPN). Ta izraz vključuje kovinske kable in jeklene vrvi in med drugim jeklo za prednapeti beton, ki je potreben pri izdelovanju balkonov, temeljnih opornikov ali cevi ter jeklo za ponapeti beton, ki se uporablja v industrijski gradnji, podzemni gradnji ali gradnji mostov.
- 4 Družba Trame je italijanski proizvajalec trižičnih in sedemžičnih pramenov ter drugih vrst jekla. Vsaj od začetka leta 1997 in do konca leta 2002, to je v obdobju, ko se je ta družba imenovala „Trafileries Meridionali SpA“, je bil njen kapital v večinski družinski lasti. Ta družba je 28. aprila 2008 spremenila firmo, postala je Emme Holding SpA, in ustanovila hčerinsko družbo „Trafileries Meridionali Srl“, ki je prevzela dejavnosti proizvodnje svoje matične družbe. Družba Emme Holding je 11. novembra 2013 pripojila to hčerinsko družbo in se ponovno poimenovala „Trafileries Meridionali SpA“.
- 5 Komisija je 19. in 20. septembra 2002, ko je prejela informacije Bundeskartellamt (zvezni organ za konkurenco, Nemčija) in proizvajalca JPN glede kršitve člena 101 PDEU, izvedla preglede v prostorih več podjetij.
- 6 Komisija je po koncu preiskave 30. septembra 2008 sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki se nanaša na več družb, med katerimi je bila družba Trame. Vse naslovnice tega obvestila so v odgovor na očitke Komisije predložile pisne pripombe. Zaslišanje je potekalo 11. in 12. februarja 2009, na katerem je bila prisotna družba Trame.
- 7 Komisija je v spornem sklepu ugotovila, da je več dobaviteljev JPN kršilo člen 101(1) PDEU in od 1. januarja 1994 člen 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL 1994, L 1, str. 3) s tem, da so v obdobju med 1. januarjem 1984 in 19. septembrom 2002 sodelovali pri omejevalnem sporazumu na evropski, nacionalni in regionalni ravni.

- 8 Navedeni omejevalni sporazum je med drugim vključeval te dogovore:
- nacionalni sporazum, ki je trajal od 5. decembra 1995 do 19. septembra 2002 in se je nanašal na določitev kvot za Italijo ter na izvoz iz te države v Evropo (klub Italia);
  - panevropski sporazum, ki je bil sklenjen maja 1997 in je prenehal septembra 2002 ter se je nanašal zlasti na razdelitev kvot, razdelitev strank in določitev cen (klub Evropa), in
  - razprave med klubom Evropa in klubom Italia [v obdobju od vsaj septembra 2000 do septembra 2002 so se stalni člani kluba Evropa, družbe Italcables SpA, CB Trafilati Acciai SpA (v nadaljevanju: CB), Redaelli Tecna SpA, Industria Trafilera Applicazioni Speciali SpA (v nadaljevanju: Itas) in Siderurgica Latina Martin SpA redno sestajali, da bi italijanska podjetja vključili v klub Evropa kot stalne člane].
- 9 Komisija je v spornem sklepu ugotovila, da je družba Trame v obdobju od 4. marca 1997 do 19. septembra 2002 sodelovala v klubu Italia in da je bila družba Trame od 15. maja 2000 „seznanjena ali bi razumno morala biti seznanjena z različnimi ravni kartela“, zlasti s klubom Evropa. Komisija je družbo Trame tako spoznala za odgovorno za njeno sodelovanje pri omejevalnem sporazumu za to obdobje od 4. marca 1997 do 19. septembra 2002.
- 10 Za to kršitev je bila družbi Trame naložena globa v višini 3,249 milijona EUR. Komisija je v zvezi s tem najprej ocenila osnovni znesek globe na 10 milijonov EUR, nato je ta osnovni znesek znižala na 9,5 milijona EUR, da bi se upoštevala manjša vloga te družbe v zadevnem kartelu. Nazadnje, ker je navedeni znesek presegel omejitev v višini 10 % skupnega prometa družbe Trame, ustvarjenega leta 2009, to je približno 32,5 milijona EUR, je Komisija končni znesek globe določila na 3,249 milijona EUR.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 11 Družba Trame je 15. septembra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo, s katero je predlagala razglasitev ničnosti in spremembo spornega sklepa.
- 12 Družba Trame je v utemeljitev tožbe navajala pet razlogov v zvezi z njenim sodelovanjem pri omejevalnem sporazumu in vplivom tega sodelovanja na znesek globe. Prvi tožbeni razlog se je nanašal zlasti na to, da ji je Komisija napačno očitala, da je sodelovala pri enotni kršitvi. Družba Trame je tožbene razloge po sprejetju Sklepa C(2011) 2269 final prilagodila tako, da se je sklicevala še na kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker je bilo pri določanju globe obravnavanje družb ArcelorMittal SA in Ori Martin SA drugačno od obravnavanja nje same. Družba Trame se je nazadnje v šestem tožbenem razlogu sklicevala na plačilno nezmožnost, zaradi katere naj ne bi mogla plačati globe.
- 13 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo sporni sklep razglasilo za ničen v delu, v katerem je Komisija, prvič, ob upoštevanju sodelovanja družbe Trame pri panevropski razsežnosti zadevne kršitve v obdobju od 4. marca 1997 do 9. oktobra 2000 štela, da se je to sodelovanje nanašalo na trižični pramen v obdobju od 4. marca 1997 do 28. februarja 2000, in ugotovila to sodelovanje pri protikonkurenčnih praksah za obdobje od 30. avgusta 2001 do 10. junija 2002, in drugič, družbi Trame naložila nesorazmerno globo za sankcioniranje njenega sodelovanja pri enotni kršitvi za obdobje od 4. marca 1997 do 19. septembra 2002.
- 14 Splošno sodišče je ob izvrševanju svoje neomejene pristojnosti menilo, da bi globa v višini 5 milijonov EUR omogočala učinkovito kaznovanje nezakonitega ravnanja družbe Trame. Vendar pa je Splošno sodišče zaradi zakonske omejitve 10 % skupnega prometa, določene v členu 23(2) Uredbe Sveta (ES)

št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101] in [102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205), ugotovilo, da končni znesek globe, naložene družbi Trame, ne sme preseči 3,2 milijona EUR in je tako to globo določilo na ta znesek.

- 15 Splošno sodišče je tožbo v preostalem zavrnilo.
- 16 Splošno sodišče je na podlagi predloga, ki ga je Komisija predložila v zvezi s tem, s sklepom z dne 10. novembra 2015, Trafilerie Meridionali/Komisija (T-422/10 REC, EU:T:2015:857), popravilo izpodbijano sodbo, da bi glede na podatke, ki so v zvezi s tem navedeni v spornem sklepu in povzeti v točki 20 te sodbe, natančneje zaokrožilo končni znesek globe, naložene družbi Trame. Splošno sodišče je tako odredilo, da bi bilo treba točki 407 in 408 navedene sodbe ter točko 3 njenega izreka razumeti tako, da je globa določena na 3,249 milijona EUR.

Predlogi strank

- 17 Pritožnica s pritožbo Sodišču predlaga, naj:
- razveljavi dele izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na, prvič, zavrnitev tožbenega razloga glede nemožnosti, da bi se družbi Trame pripisalo sodelovanje v klubu Evropa, in drugič, sankcijo, naloženo družbi Trame, ter zato ugoti predlogom, ki so bili v zvezi s tem predloženi Splošnemu sodišču; podredno, razveljavi navedene dele in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču;
  - razveljavi dele izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na, prvič, zavrnitev tožbenega razloga glede nezmožnosti plačila družbe Trame, in drugič, sankcijo, naloženo družbi Trame, ter zato ugoti predlogom, ki so bili v zvezi s tem predloženi Splošnemu sodišču; podredno, razveljavi navedene dele in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču;
  - razveljavi del izpodbijane sodbe glede izračuna globe, naložene družbi Trame, in samo odloči o sporu; podredno, razveljavi navedeni del in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču;
  - razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem je družbi Trame naloženo, naj sama nosi stroške, ki so ji nastali v postopku v glavni stvari na prvi stopnji, in naloži Komisiji plačilo teh stroškov ali vsaj del teh stroškov;
  - Komisiji naloži plačilo stroškov tega postopka;
  - razglasi, da je Splošno sodišče kršilo obveznost sojenja o zadevi, v kateri je bila izrečena izpodbijana sodba, v razumnem roku v skladu s členom 47, drugi odstavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), in
  - sprejme vse druge ustrezne ukrepe.
- 18 Komisija Sodišču predlaga, naj:
- pritožbo zavrne in
  - pritožnici naloži plačilo stroškov.

Pritožba

- 19 Pritožnica v utemeljitev svoje pritožbe navaja pet razlogov. Prvi razlog se nanaša na napačno uporabo prava v delu, v katerem je Splošno sodišče pritožnici pripisalo sodelovanje v klubu Evropa. Drugi razlog se nanaša na napačno uporabo prava Splošnega sodišča pri presoji vprašanja, ali bi morala biti pritožnica upravičena do zmanjšanja globe zaradi njene nezmožnosti plačila. Tretji razlog se nanaša na metodologijo, ki jo je uporabilo Splošno sodišče za ponovni preizkus naložene globe. Četrty razlog se nanaša na stroške postopka na prvi stopnji. Peti razlog se nanaša na kršitev člena 47, drugi odstavek, Listine, ker Splošno sodišče izpodbijane sodbe ni izdalo v razumnem roku.

Prvi pritožbeni razlog

Trditve strank

- 20 Pritožnica v okviru prvega razloga opozarja, da se je Splošno sodišče, da bi ji pripisalo odgovornost za panevropsko razsežnost zadevnega kartela za obdobje od 9. oktobra 2000 do 19. septembra 2002, kot je razvidno iz točk od 128 do 132 ter iz točk 144 in 145 izpodbijane sodbe, oprlo na dva elementa, in sicer na dejstvo, da je bil na sestanku kluba Italia z dne 15. maja 2000 omenjen klub Evropa, in na dejstvo, da sta bili na drugem sestanku kluba Italia z dne 9. oktobra 2000 prisotni podjetji, ki sta bili povezani le s klubom Evropa, in sicer družbi Westfälische Drahtindustrie GmbH in Nedri Spanstaal BV (v nadaljevanju: Nedri) ter proizvajalki, ki za Italijo nista bili bistveni, družba DWK Drahtwerk Köln GmbH in Saarstahl AG (v nadaljevanju: DWK).
- 21 Pritožnica najprej trdi, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva in sprejelo očitno napačno razlago dokazov s tem, da je razsodilo, da je družba Nedri sodelovala le v klubu Evropa in ne v klubu Italia. Kot naj bi bilo razvidno iz dokumentov, predloženih Sodišču, naj bi družba Nedri v obdobju od julija do septembra 2000 objavila svojo namero dobiti potrebna dovoljenja za prodajo njenih proizvodov v Italiji. Pritožnica naj torej te družbe ne bi smela šteti za udeleženko kluba Evropa, temveč za tretjo družbo, ki ima interes pridružiti se klubu Italia, da bi lahko v prihodnje vstopila na italijanski trg.
- 22 Poleg tega naj bi bila povezava, ki jo je Splošno sodišče ugotovilo med družbo DWK in klubom Evropa, prav tako posledica izkrivljanja dokazov. Pritožnica poudarja, da je iz točke 816 obrazložitve spornega sklepa razvidno, da je družba DWK delovala na nacionalnem ozemlju, kar pojasnjuje, da ji je Komisija pripisala sodelovanje v klubu Italia v celoti, najmanj za obdobje med 24. februarjem 1997 in 6. novembrom 2000. Prisotnost družbe DWK na sestanku z dne 9. oktobra 2000 naj bi bila torej samoumevna.
- 23 Pritožnica trdi, da zgolj okoliščina, da je bil na sestanku kluba Italia z dne 15. maja 2000 med razpravo dvakrat – enkrat izrecno in enkrat implicitno – omenjen klub Evropa, ne zadošča za to, da bi se pritožnici, kot izhaja iz točk od 133 do 135 izpodbijane sodbe, pripisalo sodelovanje v zadnjenavedenem klubu.
- 24 Podredno, pritožnica trdi, da elementa, na katera se je oprlo Splošno sodišče, da bi ji pripisalo odgovornost za panevropsko razsežnost kartela, kot sta navedena v točki 20 te sodbe, omogočata največ ugotovitev, da je bila seznanjena z obstojem kluba Evropa. Vendar bi bilo treba za to, da se podjetju pripiše odgovornost za kršitev, pri kateri ni neposredno sodelovalo, kot izhaja iz točke 63 sodbe z dne 4. julija 2013, Komisija/Aalberts Industries in drugi (C-287/11 P, EU:C:2013:445), in iz točke 42 sodbe z dne 6. decembra 2012, Komisija/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778), dokazati, prvič, da je vedelo za ravnanja drugih podjetij v tem okviru ali da bi jih lahko razumno predvidelo, in drugič, da je želelo z lastnim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za uresničitev katerih si prizadevajo vsi udeleženci.

- 25 Pritožnica meni, da elementi, na katere se je sklicevalo Splošno sodišče, ne dokazujejo, da je vedela za ravnanje drugih podjetij v okviru kluba Evropa ali da bi ga lahko razumno predvidela, niti da bi želela z lastnim ravnanjem prispevati k temu klubu. Ugotovitev iz točke 144 izpodbijane sodbe, v skladu s katero bi pritožnica „lahko poznala naravo in cilje, za uresničitev katerih si je prizadeval klub Evropa“, naj bi torej izhajala iz izkrivljanja dokazov.
- 26 Pritožnica trdi, da je napačna razlaga Splošnega sodišča v tem okviru še očitnejša glede na dejstvo, da ni imela nobenega interesa za trge zunaj Italije, ker je lahko svoj proizvod brez potrebnih dovoljenj prodajala le na italijanskem ozemlju, in glede na to, da je bila njena vloga, tudi v klubu Italia, obrobna.
- 27 Pritožnica meni, da je izpodbijana sodba zato napačna v delu, ki se nanaša na sankcijo, ki ji je bila naložena.
- 28 Komisija meni, da prvi pritožbeni razlog očitno ni dopusten ali da vsekakor ni utemeljen.

Presoja Sodišča

- 29 Prvič, glede trditve pritožnice, kot so navedene v točkah od 21 do 23 te sodbe, je treba ugotoviti, da pritožnica pod krinko izkrivljanja dokazov dejansko predlaga, naj Sodišče ponovno presodi dejstva in dokaze, predložene Splošnemu sodišču, glede povezav, ki naj bi obstajale med družbo Nedri in klubom Evropa na eni strani in med družbo DWK in tem klubom na drugi. Ker take trditve v fazi pritožbe niso dopustne, jih je treba zavreči.
- 30 Drugič, glede trditve, ki jo podredno navaja pritožnica in kot je bila navedena v točkah od 24 do 26 te sodbe, je treba opozoriti, da pritožnica s to trditvijo ne izpodbija razlage, ki jo je podalo Splošno sodišče glede sodne prakse, navedene v točki 24 te sodbe, ampak njeno uporabo za položaj v obravnavani zadevi.
- 31 Splošno sodišče je namreč v točki 92 izpodbijane sodbe pravilno opozorilo na sodno prakso Sodišča, v skladu s katero je lahko podjetje, ki sodeluje pri enotni in kompleksni kršitvi z ravnanji, ki spadajo pod pojma sporazum ali usklajeno ravnanje s protikonkurenčnim ciljem v smislu člena 101(1) PDEU in ki naj bi pripomoglo k uresnitvi kršitve v celoti, odgovorno tudi za ravnanja drugih podjetij v okviru te kršitve v celotnem obdobju svojega sodelovanja pri navedeni kršitvi, kadar se ugotovi, da je navedeno podjetje nameravalo s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi udeleženci, in da je bilo seznanjeno s kršitvenim ravnanjem, ki so ga načrtovala ali izvajala druga podjetja, da bi dosegla iste cilje, ali da je lahko to ravnanje razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje (sodba z dne 6. decembra 2012, Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, točka 42).
- 32 Dalje, Splošno sodišče je, kot je razvidno iz točk od 108 do 141 izpodbijane sodbe, zatem ko je podrobno preučilo dokaze, ki so mu bili predloženi v zvezi s sodelovanjem pritožnice pri zadevni enotni kršitvi, med drugim v točkah 144 in 145 te sodbe ugotovilo, da je Komisija v zvezi s temi dokazi pravilno ugotovila, da je družba Trame od 9. oktobra 2000 „želela s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za uresničitev katerih so si prizadevali vsi udeleženci v kartelu [...] ter da je bila seznanjena s kršitvenimi ravnanji, ki so jih načrtovala ali izvedla druga podjetja v prizadevanju za uresničitev istih ciljev, ali da jih je lahko razumno predvidela in da je bila pripravljena sprejeti tveganje“.
- 33 Ugotoviti je treba, da pritožnica z oporekanjem vrednosti, ki jo je Splošno sodišče pripisalo tem dokazom, da bi izpodbijala ugotovitve, do katerih je to prišlo v zvezi s tem, s tako trditvijo želi še enkrat predlagati Sodišču, naj poda razlago dejstev in dokazov, ki bi se razlikovala od razlage, ki jo je Splošno sodišče podalo v okviru svoje suverene presoje dejstev.

34 Iz tega sledi, da prvi pritožbeni razlog v celoti ni dopusten in ga je treba torej zavreči.

Drugi pritožbeni razlog

Trditve strank

- 35 Pritožnica v okviru drugega razloga trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker ni pojasnilo razlogov za zavrnitev tožbenega razloga na prvi stopnji glede kršitve načela enakega obravnavanja, ki naj bi jo storila Komisija v okviru presoje v zvezi z znižanjem glob zaradi nezmožnosti plačila.
- 36 Pritožnica opozarja, da je pred Splošnim sodiščem uveljavljala tožbeni razlog, da naj bi Komisija kršila načelo enakega obravnavanja s tem, da je družbama CB in Itas odobrila znižanje globe, njej pa zavrnila odobritev takega znižanja, čeprav je bil njen finančni položaj veliko slabši od družb CB in Itas. Vendar kljub posebnim trditvam, ki so bile v zvezi s tem predložene Splošnemu sodišču, je to v točkah 391 in 392 izpodbijane sodbe navedlo le, da je Komisija, da bi določila, ali so bili pogoji, potrebni za uporabo merila nezmožnosti plačila, izpolnjeni ali ne, upoštevala finančni položaj vsakega od podjetij in ne njihovih načinov sodelovanja pri kršitvi. Splošno sodišče naj ne bi opravilo nobene analize številnih in natančnih finančnih in premoženjskih informacij, ki jih je pritožnica predložila v postopku.
- 37 Dejstvo, da naj Splošno sodišče ne bi obravnavalo navedene trditve pritožnice, naj bi bilo razvidno tudi iz točke 353 izpodbijane sodbe, v kateri naj bi Splošno sodišče napačno in delno povzelo tezo, ki je bila v zvezi s tem podana v tožbi na prvi stopnji.
- 38 Pritožnica dodaja, da je izpodbijana sodba zato napačna tudi glede sankcije, ki ji je bila naložena.
- 39 Komisija meni, da drugi pritožbeni razlog ni utemeljen.

Presoja Sodišča

- 40 Ker pritožnica Splošnemu sodišču s trditvijo, navedeno v okviru tega razloga, očita kršitev obveznosti obrazložitve, saj naj v točkah 391 in 392 izpodbijane sodbe ne bi v pravno zadostni meri odgovorilo na trditve, predložene v utemeljitev tožbenega razloga na prvi stopnji glede kršitve načela enakega obravnavanja, je treba opozoriti, da je obveznost obrazložitve iz člena 296 PDEU bistvena procesna zahteva, ki jo je treba razlikovati od vprašanja utemeljenosti obrazložitve, saj ta spada v vsebinsko zakonitost spornega akta (sodba z dne 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, točka 146 in navedena sodna praksa).
- 41 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča Splošno sodišče z obveznostjo obrazložitve sodb na podlagi členov 36 in 53, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije ni zavezano k natančni obrazložitvi, ki bi izčrpno in drugemu za drugim sledila vsem razlogovanjem strank v sporu. Obrazložitev je torej lahko implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznanijo z razlogi, na katere se je oprlo Splošno sodišče, Sodišču pa, da ima dovolj elementov za nadzor v okviru pritožbe (sodba z dne 8. marca 2016, Grčija/Komisija, C-431/14 P, EU:C:2016:145, točka 38).
- 42 V tej zadevi je treba ugotoviti, da se zainteresirane stranke in zlasti pritožnica na podlagi obrazložitve iz točk 391 in 392 izpodbijane sodbe lahko seznanijo z razlogi, na katere se je oprlo Splošno sodišče, Sodišče pa ima dovolj elementov za izvajanje svojega nadzora v okviru te pritožbe.

- 43 Glede na to, da pritožnica Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo s tem, da ni upoštevalo vseh upoštevni elementov, zadošča navesti, da tudi ob predpostavki, da je družba Trame na prvi stopnji navedla trditev, opisano v točkah 35 in 36 te sodbe, in da je bila ta trditev deloma navedena v točki 353 izpodbijane sodbe, utemeljitev pritožnice vsekakor ne bi bila utemeljena.
- 44 Ker je Splošno sodišče v točkah od 355 do 390 izpodbijane sodbe navedlo razloge, iz katerih je menilo, da bi pritožnica lahko plačala globo, ki ji je bila naložena, se je namreč lahko pri odgovoru na očitke, ki mu je bil predložen glede kršitve načela enakega obravnavanja, omejilo na ugotovitev v točki 391 izpodbijane sodbe, da sta bili družbi CB in Itas s finančnega vidika v drugačnem položaju in da je „ob upoštevanju teh razlik – ne pa načina sodelovanja teh podjetij pri kršitvi – Komisija menila, da je treba delno zmanjšati zadevni znesek globe, ki je bil izračunan tako, da se je upoštevala nezmožnost plačila vsakega od teh podjetij“.
- 45 Prvič, pri tej presoji pa ni prišlo do napačne uporabe prava, in drugič, ne zdi se, da bi vsebovala kakršno koli napako, ki bi izhajala iz elementa, ki ga Splošno sodišče naj domnevno ne bi upoštevalo.
- 46 Drugi pritožbeni razlog torej ni utemeljen in ga je treba zavrni.

Tretji pritožbeni razlog

Trditve strank

- 47 Pritožnica s tretjim razlogom trdi, da izpodbijana sodba ni obrazložena v delu, ki se nanaša na izračun globe. Zlasti naj ne bi bilo mogoče iz besedila te sodbe sklepati, kateri način izračuna je Splošno sodišče uporabilo za določitev zneska te globe. Glede na ugotovitve iz točke 398 navedene sodbe bi bilo razumno sklepati, da navedeni način ni način, ki ga je uporabila Komisija.
- 48 Zaradi neobstoja ustreznega pojasnila, zlasti glede „teže“ vsakega od upoštevni dejanski elementov, pritožnica ne bi mogla opraviti primerjave med, prvič, izračuni glob, ki jih je opravila Komisija glede drugih podjetij, naslovníkov spornega sklepa, ki niso vložili tožbe pri Splošnem sodišču, ali podjetij, ki so vložila tako tožbo, pa je Splošno sodišče zavrnilo njihove trditve glede globe, in drugič, izračuni glob, ki jih je opravilo Splošno sodišče, če so bile trditve drugih podjetij, naslovníkov tega sklepa, podobne trditvam, ki jih je podala pritožnica, sprejete, zaradi česa je prišlo do spremembe globe. Obveznost obrazložitve naj bi bila še posebej pomembna, če so številna podjetja sankcionirana zaradi iste kršitve.
- 49 Pritožnica z opiranjem zlasti na sodno prakso, ki izhaja iz sodb z dne 16. novembra 2000, Weig/Komisija (C-280/98 P, EU:C:2000:627, točke od 52 do 68), in z dne 16. novembra 2000, Sarrió/Komisija (C-291/98 P, EU:C:2000:631, točke od 91 do 100), trdi, da obstajajo številni precedensi, v katerih je Sodišče menilo, da mora razveljaviti sodbo Splošnega sodišča, ker je to pri spremembi globe uporabilo metodologijo za izračun, ki se razlikuje od tiste, ki jo je uporabila Komisija ali Splošno sodišče v zvezi z drugimi podjetji, ki so bila vpletena v zadevni kršitvi. Čeprav je res, da je Sodišče zlasti v točki 181 sodbe z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062), že ugotovilo, da Komisiji ni treba navesti številčnih podatkov v zvezi z načinom izračuna globe, pa je vseeno poudarilo, da je vsaj „zaželeno“, da se navede mehanizem določitve zneska sankcije.
- 50 Sklicevanje v točki 399 izpodbijane sodbe na merila v zvezi s težo in trajanjem kršitve ter na načelo individualizacije kazni naj ne bi zadoščalo za zapolnitev te vrzeli, zlasti glede na zapletenost obravnavane zadeve in število dejavnikov, ki jih je treba upoštevati.
- 51 Komisija trdi, da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen.

Presoja Sodišča

- 52 Ugotoviti je treba, da v zvezi s sodno prakso, navedeno v točkah 40 in 41 te sodbe, izpodbijana sodba ustreza zahtevam obrazložitve, ki jih ima Splošno sodišče, saj je to v točkah od 401 do 407 navedene sodbe podalo podrobno navedbo dejavnikov, ki jih je je upoštevalo pri odločitvi o določitvi zneska globe (glej v tem smislu sodbo z dne 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisija, C-89/11 P, EU:C:2012:738, točka 133).
- 53 Splošno sodišče je v točkah od 398 do 408 izpodbijane sodbe v okviru izvajanja svoje neomejene pristojnosti določilo znesek globe, naložene družbi Trame glede na njeno sodelovanje pri enotni kršitvi. Splošno sodišče je v točkah od 401 do 405 navedene sodbe navedlo okoliščine, ki se nanašajo na položaj pritožnice, ki jih je ocenilo za upoštevne, zlasti glede teže in trajanja njenega sodelovanja pri tej kršitvi. Iz točke 406 navedene sodbe je razvidno, da je Splošno sodišče pri določitvi zneska te globe upoštevalo tudi potrebo po tem, da se zagotovi dovolj odvrčalen učinek te globe, in načelo sorazmernosti.
- 54 Iz točk od 398 do 406 izpodbijane sodbe je tudi razvidno, da Splošno sodišče ni sledilo izračunom Komisije, niti njenim smernicam, ampak je opravilo svojo presojo zneska globe ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavane zadeve.
- 55 Pritožnica v teh okoliščinah Splošnemu sodišču ne more očitati nezadostne obrazložitve, ker ni navedlo metode izračuna, ki jo je uporabilo, in zlasti ne „teže“, ki jo je pripisalo vsakemu od upoštevanih dejanskih elementov, ki jih je upoštevalo v zvezi s tem.
- 56 Spomniti je namreč treba, da bi bilo treba ugotoviti, če bi Sodišče ocenilo, da višina sankcije ni le neprimerna, ampak tudi tako pretirana, da ni sorazmerna, da je Splošno sodišče zaradi neprimernosti zneska globe napačno uporabilo pravo (sodba z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 205 in navedena sodna praksa).
- 57 Na podlagi obrazložitve, ki jo je Splošno sodišče podalo glede svoje presoje zneska globe v tej zadevi, pa je lahko pritožnica pred Sodiščem uveljavljala morebitno nesorazmernost v smislu sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v prejšnji točki te sodbe, Sodišče pa je lahko izvedlo svoj nadzor.
- 58 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba tretji pritožbeni razlog zavrni kot neutemeljen.

Četrty pritožbeni razlog

Trditve strank

- 59 Pritožnica trdi, da je Splošno sodišče zaradi napačne uporabe prava, ki jo je uveljavljala v okviru prvih dveh pritožbenih razlogov, prišlo do ugotovitve v točkah 411 in 412 izpodbijane sodbe, da mora vsaka od strank nositi svoje stroške.
- 60 Komisija meni, da ni razloga za spremembo izpodbijane sodbe o tem, ker niti prvega niti drugega pritožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

Presoja Sodišča

- 61 Ta pritožbeni razlog je odvisen od uspeha prvega in drugega pritožbenega razloga ali od enega od njiju, in ker sta bila ta razloga zavrjena, je treba ta pritožbeni razlog zavrni.

Peti pritožbeni razlog

Trditve strank

- 62 Pritožnica ob opiranju na sodno prakso iz sodbe z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), trdi, da Sodišče lahko odloča o predlogu za povrnitev škode, če je očitno, da je Splošno sodišče dovolj resno kršilo svojo obveznost, ki jo ima v skladu s členom 47, drugi odstavek, Listine, da o zadevi odloči v razumnem roku.
- 63 Pritožnica meni, da so ti pogoji v tej zadevi izpolnjeni. Predvsem je med datumom vložitve tožbe, 15. septembrom 2010, in datumom vročitve izpodbijane sodbe, 23. julijem 2015, preteklo skoraj pet let, vključno z več kot dveletnim obdobjem nedejavnosti med datumom, ko je Komisija vložila dupliko in datumom, ko je Splošno sodišče strankama posredovalo ukrepe procesnega vodstva. Pritožnica meni, da so navedena obdobja predolga in da niso utemeljena.
- 64 Komisija meni, da peti pritožbeni razlog očitno ni dopusten, ker pritožnica s predlogom, naj Sodišče ugotovi, da je Splošno sodišče kršilo obveznost, ki izhaja iz člena 47, drugi odstavek, Listine, ne skuša doseči razveljavitve izpodbijane sodbe. Čeprav je Sodišče včasih v nekaterih sodbah v obliki *obiter dictum* ugotovilo, da je bilo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem predolgo, te ugotovitve ne bi mogle privedi do samostojnih ugotovitev, navedenih v izreku teh sodb. Poleg tega naj bi bil položaj v tej zadevi drugačen, ker je pritožnica v utemeljitev takega predloga za samostojno ugotovitev oblikovala poseben predlog in navedla tudi poseben pritožbeni razlog.

Presoja Sodišča

- 65 Ker pritožnica Sodišču predlaga, naj obravnava njen predlog za povrnitev škode, nastale zaradi domnevne kršitve člena 47, drugi odstavek, Listine, ki naj bi jo storilo Splošno sodišče, je treba spomniti, da se kršitev obveznosti, ki izhaja iz te določbe, da o predloženih zadevah odloči v razumnem roku, ki jo stori sodišče Evropske unije, sankcionira z odškodninsko tožbo, ki se vložijo pri Splošnem sodišču, saj je taka tožba učinkovito sredstvo. Tako predloga za povrnitev škode, nastale, ker Splošno sodišče ni spoštovalo razumnega roka za sojenje, ni mogoče vložiti neposredno pri Sodišču v okviru pritožbe, ampak ga je treba vložiti pri Splošnem sodišču (sodbe z dne 26. novembra 2013, Gascogne Sack Nemčija/Komisija, C-40/12 P, EU:C:2013:768, točki 89 in 90; z dne 26. novembra 2013, Groupe Gascogne/Komisija, C-58/12 P, EU:C:2013:770, točki 83 in 84, ter z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 66).
- 66 Splošno sodišče, ki je pristojno na podlagi člena 256(1) PDEU in ki odloča o odškodninskem zahtevku, mora o takšnem zahtevku odločiti v drugačni sestavi, kot je ta, ki je odločala o sporu, v zvezi s katerim poteka postopek, katerega trajanje se graja (sodbi z dne 26. novembra 2013, Groupe Gascogne/Komisija, C-58/12 P, EU:C:2013:770, točka 90, in z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 67).
- 67 Glede na navedeno lahko Sodišče, če je očitno, ne da bi morale stranke v zvezi s tem predložiti dodatne dokaze, da je Splošno sodišče dovolj resno kršilo svojo obveznost, da o zadevi odloči v razumnem roku, to ugotovi (sodba z dne 9. junija 2016, Repsol Lubricantes y Especialidades in drugi/Komisija, C-617/13 P, EU:C:2016:416, točka 100 in navedena sodna praksa).
- 68 V obravnavani zadevi ni tako. V tej zadevi bi bila predložitev dodatnih dokazov namreč nujna, da bi se lahko Sodišče izreklo o nerazumnosti trajanja postopka pred Splošnim sodiščem.
- 69 Glede na zgoraj navedeno je treba peti pritožbeni razlog zavrni.
- 70 Iz vsega zgoraj navedenega sledi, da je treba pritožbo v celoti zavrni.

Stroški

- 71 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da če pritožba ni utemeljena, o stroških odloči Sodišče.
- 72 Člen 138(1) tega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi njegovega člena 184(1), določa, da se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Komisija je predlagala, naj se pritožnici naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

2. Družbi Trafilerie Meridionali SpA se naloži plačilo stroškov.

Podpisi